

SMĚRNICE MŽP č. 12/2023 k postupu při oznamování korupčního jednání na Ministerstvu životního prostředí

Článek 1

Úvodní ustanovení

1. Tato směrnice je vydávána na základě usnesení vlády ze dne 2. října 2013 č. 752, ve znění usnesení vlády ze dne 13. listopadu 2013 č. 851, kterým byl schválen Rámcový rezortní interní protikorupční program, a v návaznosti na Rezortní interní protikorupční program Ministerstva životního prostředí. Cílem Rezortního interního protikorupčního programu Ministerstva životního prostředí je omezit předpoklady pro vznik korupčního jednání v rámci Ministerstva životního prostředí (dále jen „ministerstvo“) a ochránit majetek státu.
2. Základní povinnosti při ochraně před korupčním jednáním jsou uvedeny v Kodexu etiky zaměstnanců Ministerstva životního prostředí (dále jen „Kodex etiky“).
3. Tato směrnice upravuje postup zaměstnanců ministerstva při podezření na korupční jednání, ke kterému na ministerstvu došlo, dochází či by mohlo dojít. Současně stanoví základní principy ochrany postavení zaměstnanců, kteří korupční jednání oznámili.

Článek 2

Definice pojmů

1. Korupčním jednáním se rozumí jakékoliv jednání, které vykazuje znaky korupčního jednání dle čl. 7 Kodexu etiky, a to i za předpokladu, že v souvislosti s ním nedošlo k porušení právních předpisů či interních předpisů ministerstva. Zejména se jedná o protiprávní nebo neetické aktivity, které ohrožují nebo porušují život, zdraví, svobodu, bezpečnost a další oprávněné zájmy občanů, ale i důvěru v morální kvality státních zaměstnanců zneužíváním získaných poznatků a informací k získání nebo zprostředkování výhod nebo prospěchu pro sebe či jinou osobu.
2. Oznamovatelem se rozumí zaměstnanec ministerstva, jenž se hodnověrným způsobem dozvěděl o jednání jiného či jiných zaměstnanců, které by mohlo být vnímáno jako korupční jednání, a oznámil je způsobem popsáním v této směrnici.
3. Pověřeným zaměstnancem se rozumí zaměstnanec sekce státní tajemnice, určený státní tajemnicí k zajišťování agendy korupčního jednání na ministerstvu.
4. Formulářem se rozumí elektronický formulář, určený ke vkládání oznámení zaměstnanců ministerstva o podezření na korupční jednání; je umístěn na internetových stránkách ministerstva s možností anonymního zasílání (tj. bez sledování IP adresy počítače, která identifikuje počítač v prostředí internetu) v rubrice „Služby“ - „Poskytování informací“, záložka „Kontaktní centrum proti korupci“: (http://www.mzp.cz/cz/kontaktni_centrum_proti_korupci).
5. Protikorupčním emailem se rozumí emailová adresa Kontaktního centra proti korupci MŽP: protikorupci@mzp.cz.
6. Prvotním šetřením se rozumí ověřování údajů uvedených oznamovatelem v rámci oznámení údajného korupčního jednání, a to až do okamžiku, kdy lze konstatovat, zda oznámení bylo či nebylo důvodné.

Článek 3

Povinnosti související s oznamováním korupčního jednání

1. Všichni zaměstnanci ministerstva jsou, nad rámec povinností uvedených v Kodexu etiky, povinni:
 - 1.1 zdržet se veškerého jednání, které by naplňovalo znaky korupčního jednání,
 - 1.2 v případě, že se hodnověrným způsobem dozví o hrozícím, trvajícím či proběhlém korupčním jednání, oznámit je pověřenému zaměstnanci,
 - 1.3 v potřebném rozsahu poskytovat součinnost při prošetřování korupčního jednání jiných zaměstnanců a zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se dozvěděli při tomto prošetřování.
2. Vedoucí zaměstnanci ministerstva jsou povinni:
 - 2.1 vytvářet takové pracovní prostředí a činit taková opatření, aby v oblasti jejich působnosti nebyl dán prostor pro korupční jednání,
 - 2.2 informovat a poučovat své podřízené zaměstnance o jejich povinnosti zdržet se jakéhokoliv jednání, které by mohlo vykazovat znaky korupce.
3. Pověřený zaměstnanec:
 - 3.1 vyřizuje oznámení oznamovatelů dle této směrnice; při uvedené činnosti postupuje tak, aby v případě trvajícího či hrozícího korupčního jednání od něj bylo co nejdříve upuštěno, a současně, aby byla šetřena práva a právem chráněné zájmy oznamovatele,
 - 3.2 informuje ministra životního prostředí o jednotlivých oznámeních a způsobu jejich řešení,
 - 3.3 vede evidenci oznámení a další dokumentaci související s jejich prošetřováním a řešením,
 - 3.4 zajišťuje informování a poskytování poradenství vedoucím zaměstnancům ministerstva i ostatním zaměstnancům v souvislosti s prevencí i řešením korupčního jednání.

Článek 4

Postup při řešení oznámení korupčního jednání

1. Oznamovatel popíše korupční jednání v elektronickém formuláři „Oznámení korupčního jednání“, který vyplní na internetových stránkách ministerstva, případně využije protikorupční email, nebo předá oznámení osobně pověřenému zaměstnanci.
2. V případě, že oznamovatel z jakýchkoliv důvodů preferuje anonymní oznámení, vyplní elektronický formulář bez uvedení své identifikace a odešle. Za předpokladu, že se dostatečným způsobem identifikuje, uvede na k tomu určeném místě ve formuláři, zda pro účely průběhu dalšího šetření údajného korupčního jednání trvá či netrvá na zachování své anonymity; pokud zvolí posléze uvedenou možnost, vztahuje se na něj ochrana oznamovatele v rozsahu uvedeném v čl. 6 této směrnice. Pověřený zaměstnanec i jakýkoliv jiný zaměstnanec ministerstva, podílející se na prošetření údajného korupčního jednání, je však vždy povinen zachovat anonymitu oznamovatele při prvotním šetření.
3. Pověřený zaměstnanec je povinen v pravidelných intervalech, nejméně však 1x týdně, provést kontrolu obsahu schránky s elektronickými oznámeními a naložit s nimi způsobem popsaným v této směrnici.
4. Pověřený zaměstnanec bez zbytečného odkladu po obdržení oznámení zabezpečuje vyslechnutí oznamovatele ke zjištění podrobností, pokud se nejednalo o anonymní oznámení. O vyslechnutí se provede záznam, stvrzený oznamovatelovým podpisem, a následně se ukládá do evidence dle čl. 3 pododst. 3.3 této směrnice. Do pěti pracovních

dnů od vyslechnutí oznamovatele Pověřený zaměstnanec zahajuje prošetřování oznámení. V rámci šetření zejména zajišťuje vyslechnutí domnělého původce korupčního jednání i případných svědků a dle potřeby i jejich písemná vyjádření k předmětné záležitosti. Současně může vyslechnout názory dalších zaměstnanců a shromáždit listiny či jiné materiály důkazního charakteru. Prošetřování oznámení je povinen vést diskrétně, objektivně a nezávisle.

5. Za předpokladu, že je při prošetřování oznámení korupčního jednání třeba se seznamovat s utajovanými informacemi, přizve pověřený zaměstnanec k prošetření údajného korupčního jednání vedoucího samostatného oddělení bezpečnosti a krizového řízení.
6. Pokud by oznámení korupčního jednání směřovalo do činnosti odboru bezpečnosti a krizového řízení, obrací se s takovým oznámením pověřený zaměstnanec přímo na orgány činné v trestním řízení.
7. Vyjde-li při prošetřování najevo, že ke korupčnímu jednání skutečně došlo, pověřený zaměstnanec zjišťuje příčinu korupčního jednání a objasňuje skutečnosti rozhodné pro určení stupně porušení pracovních povinností korupčně jednajícího zaměstnance dle čl. 5 této směrnice.
8. Pokud zjištěné korupční jednání vykazuje znaky trestného činu, pověřený zaměstnanec ve spolupráci s bezpečnostním ředitelem zajišťuje bezodkladné informování orgánů činných v trestním řízení, s výjimkou uvedenou v odst. 5 tohoto článku.
9. Prošetřování oznámení musí pověřený zaměstnanec ukončit do 20 pracovních dnů ode dne podání oznámení dle tohoto článku. O výsledku prošetření oznámení vyhotovuje záznam, jenž ukládá do evidence oznámení dle čl. 3 pododst. 3.3 této směrnice. Kopii postupuje oznamovateli, nejednalo-li se o anonymního oznamovatele a nebrání-li tomu okolnosti případu; v opačném případě pouze informuje oznamovatele o výsledku šetření. Pokud bude zjištěno, že ke korupčnímu jednání skutečně došlo, upozorňuje státní tajemnici bez zbytečného odkladu korupčně jednajícího zaměstnance na povinnost zdržet se takového jednání; o uvedené skutečnosti informuje nadřízeného vedoucího samostatného organizačního útvaru korupčně jednajícího zaměstnance a ředitele odboru personálního a organizačního, který vůči němu následně uplatňuje postih dle čl. 5 této směrnice.

Článek 5

Sankce v případě prokázaného korupčního jednání

1. Vyjde-li na základě šetření dle čl. 4 této směrnice najevo, že se některý ze zaměstnanců dopustil korupčního jednání, bude z pracovněprávního hlediska hodnoceno v závislosti na konkrétních okolnostech případu jako:
 - 1.1 méně závažné porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci (dále jen „povinnost vyplývající z pracovněprávních předpisů“),
 - 1.2 závažné porušení povinností vyplývajících z pracovněprávních předpisů, nebo
 - 1.3 porušení povinností vyplývajících z pracovněprávních předpisů zvláště hrubým způsobem.
2. Při určení stupně intenzity porušení povinností vyplývajících z pracovněprávních předpisů se přihlíží zejména k charakteru pracovního místa, které zaměstnanec zastává (zejména k tomu, zda se jedná o vedoucího zaměstnance), k míře zavinění, ke způsobu korupčního jednání a důsledkům jím způsobeným.
3. Postihem korupčního jednání může být:
 - 3.1 písemné upozornění na porušování povinností vyplývajících z právních předpisů,
 - 3.2 odvolání z vedoucího místa,

- 3.3 výpověď z pracovního poměru,
 - 3.4 převedení zaměstnance na jinou práci,
 - 3.5 okamžité zrušení pracovního poměru.
4. Volbu jednoho, případně i několika výše uvedených postihů, provádí ředitel odboru personálního a organizačního ve spolupráci s přímým nadřízeným vedoucím samostatného organizačního útvaru, v němž je zařazen zaměstnanec, který se korupčního jednání dopustil.

Článek 6

Ochrana oznamovatelů

1. Oznamovatel, který netrval na zachování své anonymity a oznámení učinil v dobré víře, nesmí nést žádné důsledky svého oznámení a být v souvislosti s ním jakýmkoliv způsobem postihován či diskriminován, bez ohledu na to, zda se jeho oznámení ukázalo být důvodným či nedůvodným; oznamovatel v pracovním poměru za tím účelem mimo jiné požívá následující ochrany v pracovněprávních vztazích, a to po dobu jednoho kalendářního roku od podání oznámení:
 - 1.1 rozvázání pracovního poměru s oznamovatelem ze strany zaměstnavatele je možné pouze s předchozím písemným souhlasem odborové organizace,
 - 1.2 v případě, že se jednalo o vedoucího zaměstnance, odvolání oznamovatele z vedoucího pracovního místa je přípustné pouze s předchozím písemným souhlasem odborové organizace,
 - 1.3 jakékoliv úpravy platu ve smyslu jeho snížení, změny pracovní náplně a přeřazení oznamovatele do jiného útvaru ministerstva lze realizovat pouze s předchozím písemným souhlasem odborové organizace.
2. Za účelem zajištění ochrany oznamovatele dle odst. 1 tohoto článku pověřený zaměstnanec písemně sděluje jméno, příjmení a osobní číslo oznamovatele odboru personálnímu a organizačnímu bez zbytečného odkladu po ukončení prvotního šetření. Ředitel odboru personálního a organizačního je povinen zajistit, aby bylo v rámci pracovněprávního vztahu k oznamovateli přístupováno v souladu s odst. 1 tohoto článku.
3. Ochrana oznamovatele se v plném rozsahu, uvedeném v odst. 1 tohoto článku, uplatní i na zaměstnance ministerstva, který k oznámení korupčního jednání nevyužil interního systému popsanému v této směrnici, ale obrátil se na jakýkoliv externí subjekt (zejména orgány činné v trestním řízení, veřejný ochránce práv, Úřad na ochranu hospodářské soutěže, Nejvyšší kontrolní úřad, Úřad práce, Inspektorát práce atd.)

Článek 7

Závěrečná ustanovení

1. Kontrolu dodržování této směrnice vykonává sekce státní tajemnice a pověřený zaměstnanec.
2. Tato směrnice nabývá platnosti dnem jejího podpisu ministrem a účinnosti dnem 11. prosince 2023 a je závazná pro všechny zaměstnance ministerstva.
3. Zrušuje se pokyn MŽP č. 8/2014 k postupu při oznamování korupčního jednání na Ministerstvu životního prostředí č. j. 1895/M/14, 32290/ENV/14 ze dne 30. července 2014.

Odborný gestor: sekce státní tajemnice
Zpracovatel: Ing. Kateřina Haboňová, MBA

Mgr. Petr Hladík
ministr životního prostředí